

Рекомендована д. фармац. наук, проф. В. В. Трохимчуком

УДК 616.376,003.12(477)

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ІМУНОСТИМУЛЮВАЛЬНОЇ ДІЇ, ПРЕДСТАВЛЕНИХ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

© Н. С. Мостецька, Т. Г. Калинюк

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: проаналізовано структуру вітчизняного фармацевтичного ринку імуностимулювальних лікарських препаратів. Українські виробники репрезентують на внутрішньому фармацевтичному ринку 41,3 % препаратів аналізованої групи. Провідне місце за обсягом постачання посідає підприємство «Біофарма» (м. Київ). Найпоширенішими лікарськими формами є ліофілізати для розчинів для ін'єкцій (27,0 %) та розчини для ін'єкцій (22,2 %).

Ключові слова: маркетинговий аналіз, імуностимулювальні лікарські засоби.

Вступ. Сучасний стан здоров'я населення характеризується зниженням захисних сил організму людини та зростанням інфекційної патології, боротьба з якою може бути ефективною при використанні не тільки антимікробних препаратів, але й інших засобів.

Постійно зростає інтерес до препаратів, що впливають на імунну систему, особливо – до імуностимуляторів.

Імуностимулятори – лікарські засоби, що мають імунотропну активність та в терапевтичних дозах відновлюють функції імунної системи (ефективний імунний захист) [1, 2]. Важливою проблемою медицини є доцільність використання препаратів, особливо з імунотропною дією, в кожному окремому випадку з розумінням, по-перше, чіткої спрямованості позитивного корегуючого ефекту і, по-друге, можливостей негативного впливу на імунну систему.

Методи дослідження. Аналіз асортименту препаратів проводили згідно з Державним реєстром лікарських засобів України та класифікаційною системою АТС. Об'єктами дослідження обрано засоби, які мають імуностимулювальну дію. Як інформаційні джерела використовували Державний реєстр лікарських засобів України, Компендіум 2013 року [3, 4].

Результати й обговорення. Відповідно до класифікаційної системи АТС, препарати із імуностимулювальною дією відносять до підгрупи L03 – імуностимулятори. Структура цієї групи така: L – антинеопластичні та імуномодельовальні засоби; L03 – імуностимулятори.

Згідно з даними, наведеними у Державному реєстрі лікарських засобів України, що містить повний перелік лікарських засобів, дозволених для застосування в Україні станом на 01.01.2014

року, до підгрупи L03A входить 183 препарати у різних формах випуску й різного фасування.

Препарати групи L03 надходять на фармацевтичний ринок України від виробників фармацевтичної продукції із 21 країни світу (рис. 1). Перше місце посідає Україна, частки якої займає 41,3 % усіх зареєстрованих препаратів аналізованої групи (58 препаратів (78, враховуючи різні дози), 30 підприємств-виробників) (табл. 1), друге – Росія (26,0 %), третє – Німеччина (6,9 %).

Асортимент даних препаратів представлений такими лікарськими формами, як ліофілізати для розчинів для ін'єкцій (27,0 %), розчини для ін'єкцій (22,2 %), порошки (12,7 %), таблетки (11,0 %), краплі, супозиторії, настойки, капсули (18,5 %), а мазі, рідкі екстракти, розчини оральні, лініменти, спреї, сиропи, рідини для зовнішнього застосування (7 %) (рис. 2).

Серед лікарських засобів групи L03 за походженням найбільшу частку становлять препарати крові (більшу частину становлять інтерферон

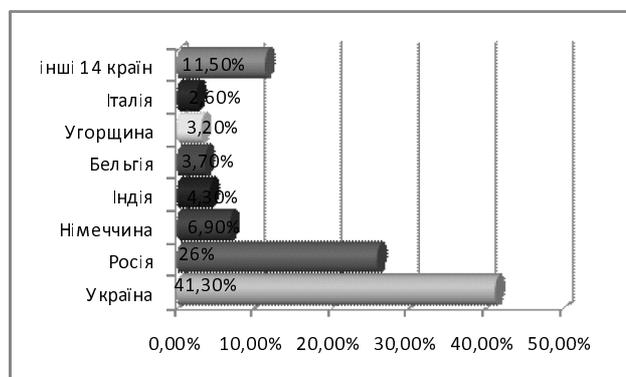


Рис. 1. Розподіл імуностимулювальних лікарських засобів за країнами-виробниками.

Таблиця 1. Асортимент українських препаратів групи L03

№	Найменування препарату	Фірма/виробник	Лікарська форма
1	2	3	4
1	АЛОКІН-АЛЬФА	ПрАТ «Біофарма»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
2	АЛЬФАПЕГ®	ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інтерфармбіотек»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
3	Альфарекін	ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інтерфармбіотек»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
4	АМІКСИН® ІС	Товариство з додатковою відповідальністю «ІНТЕРХІМ»	Таблетки
5	АРБІВІР-ЗДОРОВ'Я	ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я»	Таблетки
6	БЕТАФЕРОН®	ТОВ «Люм'єр Фарма»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
7	Бетфер 1 b ПЛЮС	ПрАТ «Біофарма»	Порошок для розчину для ін'єкцій
8	Бетфер®-1 b	ПрАТ «Біофарма»	Порошок для розчину для ін'єкцій
9	Бетфер-1 b	ПрАТ «Біофарма»	Розчин для ін'єкцій
10	БІОЛЕЙКІН	ВАТ «Київмедпрепарат»	Розчин для ін'єкцій
11	БЛАСТОМУНІЛ	ПрАТ «Біофарма»	Порошок для ін'єкцій
12	ВІЛОЗЕН	ПрАТ «БІОФАРМА»	Порошок назальний
13	ВІТАФЕРОН	ТОВ «Науково-виробнича компанія «Інтерфармбіотек»	Супозиторії
14	ЕКСТРА ЕРБІСОЛІ	ПП «Лабораторія Ербіс»	Розчин для ін'єкцій
15	ЕРБІСОЛ УЛЬТРАФАРМ	ТОВ «Ербіс»	Розчин для ін'єкцій
16	ЕХІНАЦЕЇ НАСТОЙКА	ПрАТ Фармацевтична фабрика «Віола»	Настойка
17	ЕХІНАЦЕЇ НАСТОЙКА	Комунальне підприємство Київської обласної ради «Фармацевтична фабрика»	Настойка
18	ЕХІНАЦЕЇ НАСТОЙКА	Дочірнє підприємство «Агрофірма «Ян»	Настойка
19	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ ЕКСТРАКТ РІДКИЙ	ВАТ «Лубнифарм»	Екстракт
20	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ КОРЕНЕВИЦ З КОРЕНЯМИ НАСТОЙКА	ПАТ «Ліки Кіровоградщини»	Настойка
21	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ НАСТОЙКА	ВАТ «Тернопільська фармацевтична фабрика»	Настойка
22	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ КОРЕНЕВИЦ З КОРЕНЯМИ СВІЖИХ НАСТОЙКА	ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика»	Настойка
23	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ КОРЕНЕВИЦ З КОРЕНЯМИ	ПрАТ «Ліктрави»	Кореневища з коренями
24	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ НАСТОЙКА	Приватне підприємство «Кілаф»	Настойка
25	ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ НАСТОЙКА	Комунальне підприємство «Луганська обласна «Фармація»	Настойка
26	ЕХІНАЦЕЯ	ТОВ «Свразія»	Екстракт рідкий
27	ЕХІНАЦЕЯ – ЛУБНИФАРМ	ВАТ «Лубнифарм»	Таблетки
28	ЕХІНАЦЕЯ-АСТРАФАРМ	ТОВ «АСТРАФАРМ»	Таблетки
29	ІМУНОПЛЮС	ПАТ «Київський вітамінний завод»	Таблетки
30	ІМУНО-ТОН	АТ «Галичфарм»	Сироп
31	ІМУНОФЛАЗІД	Комунальне підприємство «Луганська обласна «Фармація»	Сироп
32	Інтерферон-Біолік	ПАТ «ФАРМСТАНДАРТ-БІОЛІК»	Ліофілізат
33	Інтробіон	ПАТ «ФАРМСТАНДАРТ-БІОЛІК»	Ліофілізат

Продовження табл. 1

1	2	3	4
34	Інтроферобіон	ПАТ «ФАРМСТАНДАРТ-БІОЛІК»	Ліофілізат
35	ІНФЛАМАФЕРТИН	ТОВ «НІР»	Розчин для ін'єкцій
36	ІПБІОФЕРОН	ПрАТ «Біофарма»	Супозиторії
37	КРІОЦЕЛІ	ДП «Міжвідомчий науковий центр кріобіології і кріомедицини НАН, АМН та МОЗ України»	Суспензія заморожена
38	Лаферобіон	ПрАТ «Біофарма»	Порошок для розчину для ін'єкцій
39	Лаферобіон	ПрАТ «Біофарма»	Супозиторії
40	Лаферобіон	ПрАТ «Біофарма»	Порошок назальний
41	Лаферон-ФармБіотек	ОВ «Науково-виробнича компанія «ІнтерфармБіотек»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
42	Лаферон-ФармБіотек	ТОВ «Науково-виробнича компанія «ІнтерфармБіотек»	Супозиторії
43	Лаферон-ФармБіотек НАЗАЛЬНИЙ	ТОВ «Науково-виробнича компанія «ІнтерфармБіотек»	Ліофілізат для приготування крапель назальних
44	ЛІАСТЕН	ДП «Ензим»	Порошок для ін'єкцій
45	Ліастен	ДП «Ензим» спільно з ЗАТ «Технолог»	Таблетки
46	НАЗОФЕРОН	ПАТ «Фармак»	Краплі назальні
47	НАЗОФЕРОН	ПАТ «Фармак»	Спрей назальний
48	НЕОВІР®	АТ «Лекхім–Харків»	Розчин для ін'єкцій
49	НУКЛЕІНАТ	ПАТ «Київмедпрепарат»	Капсули
50	ПЕГФЕРОН ПЕГ	ТОВ «Лью'єр Фарма»	Розчин для ін'єкцій
51	ПРОТФЕНОЛОЗІД	Комунальне підприємство «Луганська обласна «Фармація»	Краплі
52	Розчин гістаміну дигідрохлориду 0,01 % для шкірної діагностики алергічних захворювань	ТОВ «Імунолог»	Розчин
53	ТИМАЛІН	ПрАТ «Біофарма»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій
54	ФІЛГРАСТИМ	ПрАТ «Біофарма»	Розчин для ін'єкцій
55	Філграстим-Фармекс	ТОВ «Фармекс Груп»	Розчин для ін'єкцій
56	Філстим	ПрАТ «Біофарма»	Розчин для ін'єкцій
57	ХЕЛІСКАН	ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка»	Настойка
58	ЮНІТРОН	ТОВ «Лью'єр Фарма»	Ліофілізат для розчину для ін'єкцій

лейкоцитарний) (50,8 %), друге місце займають синтетичні препарати (24,9 %), третє – рослинні препарати (13,8 %) (рис. 3).

На фармацевтичному ринку України лікарські засоби із імуностимулювальною дією, виготовлені із крові, представлені 8 класами сполук, найпоширенішими з них є інтерферон та пегінтерферон.

Лікарські препарати синтетичного походження представлені 26 класами речовин. Найпоширенішими є філграстин, арбідол, тилорон.

Наступна група – це лікарські засоби рослинного походження. До них належать: 1) екстракт ехінацеї пурпурової; 2) елеутерокока екстракт рідкий, кореневищ з коренями ехінацеї пурпурової настоянка, звіробою настоянка; 3) екстракт густий трутовика лакованого; 4) сухий ек-

стракт із суміші сировини кореневищ баптизії красильної, кореня ехінацеї пурпурової, кореня ехінацеї паліди, молодих пагонів та листя туї; 5) рідкий екстракт, одержаний із суміші трави щучки дернистої та трави війника наземного; 6) суміш із лікарської рослинної сировини із нагідок квіток, омели білої пагонів та листя, софори японської плодів, розторопші плямистої плодів, півонії відхиленої кореневищ і коренів, вівса посівного трави, чистотілу трави.

Враховуючи великий арсенал лікарської рослинної сировини, на увагу заслуговують інші рослини, які теж мають імуностимулювальну дію. Зокрема лимонник китайський, женьшень, левзея сафлороподібна, родіола рожева [5], скумпія звичайна та ін. [6].

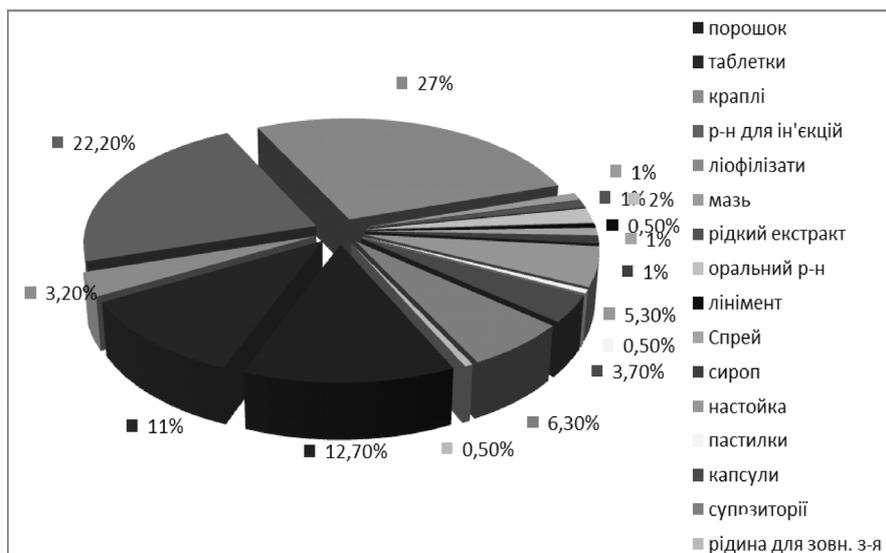


Рис. 2. Розподіл асортименту групи L03 за формами випуску.

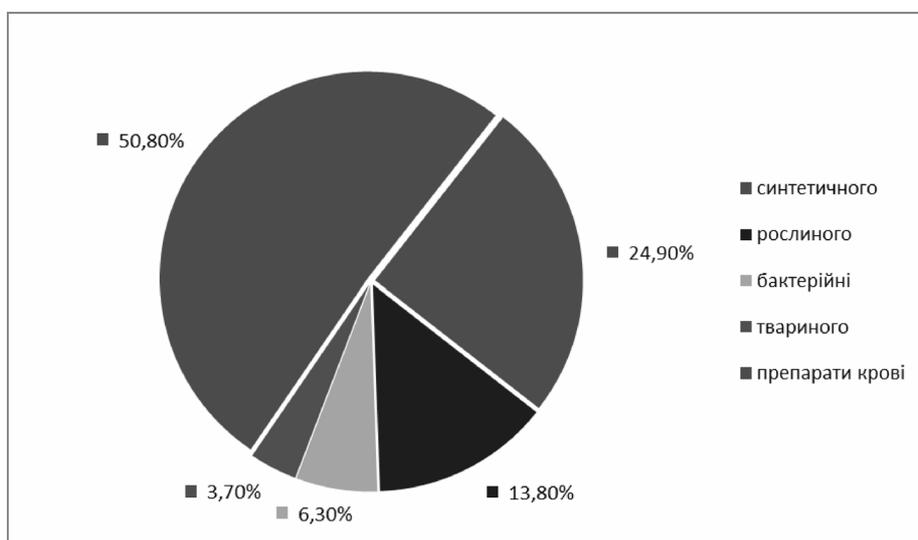


Рис. 3. Розподіл імуностимулювальних засобів за походженням.

Бактерійні препарати представлені 5 групами речовин: 1) суміш лізатів бактерій: *L. acidophilus*, *L. delbrueckii ss lactis*, *L. helveticus*, *L. fermentum*, *S. pyogenes groupe A*, *S. sanguis groupe H*, *S. aureus*, *E. faecium*, *E. faecalis*, *K. pneumoniae ss pneumoniae*, *F. nucleatum ss fusiforme*, *C pseudodiphtheriticum*, *C. albicans*; 2) суміш бактерій: *Escherichia coli* бактерії (стерильний аутолізат), *Enterococcus faecalis* бактерії (стерильний аутолізат); 3) *Enterococcus faecalis* (живі бактерії та аутолізат); 4) мікобактерії вакцинного штаму БЦЖ; 5) бактерії Кальмета-Герена.

Лікарські засоби тваринного походження представлені 4 групами: 1) сухий очищений екстракт тимусу (вилочкової залози) великої рогатої худоби; 2) комплекс природних небілкових низькомолекулярних органічних сполук негормо-

нального походження, отриманих із тваринної ембріональної тканини; 3) екстракт зобної залози великої рогатої худоби; 4) інфламафертин (регулятор пептидів, отриманих із плацентарної тканини великої рогатої худоби).

Висновки. Проведено дослідження асортименту імуностимулювальних лікарських засобів, представлених на фармацевтичному ринку України; встановлено, що українські виробники репрезентують на внутрішньому фармацевтичному ринку 41,3 % препаратів аналізованої групи, при цьому позиції лідера за обсягами постачання посідає «Біофарма» (м. Київ). Найпоширенішими лікарськими формами є ліофілізати для розчинів для ін'єкцій (27,0 %) та розчини для ін'єкцій (22,2 %).

Ранжування іноземних країн-постачальників лікарських препаратів досліджуваної

групи показало, що за обсягом репрезентованих лікарських засобів лідером є Росія, препарати якої формують 26,0 % асортименту.

Одержані результати дають можливість визначити основні напрямки оптимізації асортименту лікарських засобів із імуностимулювальною дією.

Література

1. Хаитов Р. М. Современные иммуномодуляторы: основные принципы их применения / Р. М. Хаитов, Б. В. Пинегин // Иммунология. – 2000. – № 5. – С. 4–7.
2. Игнатов П. Е. Иммуитет и инфекция / П. Е. Игнатов. – М. : Время, 2002 – 352 с.
3. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.drz.kiev.ua/>
4. Компендіум 2013. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://compendium.com.ua/>
5. Левон М. М. Фітотерапія як засіб підвищення імунітету у спортсменів (огляд літератури) / М. М. Левон, В. Ф. Левон, О. І. Осадча // Фітотерапія. Часопис. – 2012. – № 1. – С. 26–30.
6. Дослідження інтерфероніндукуючих властивостей біологічно активних речовин, отриманих із *Cotinus coggygia Scop.* / І. Л. Бензель, М. М. Козловський, Г. В. Крамаренко, Л.В. Бензель // Фармацевтичний часопис. – 2008. – № 3(7). – С. 62–68.

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ АССОРТИМЕНТА ЛЕКАРСТВЕННЫХ ПРЕПАРАТОВ ИМУНОСТИМУЛИРУЮЩЕГО ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДСТАВЛЕННЫХ НА ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ

Н. С. Мостецька, Т. Г. Калынюк

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: проанализирована структура отечественного фармацевтического рынка иммуностимулирующих лекарственных средств. Украинские производители представляют на внутреннем фармацевтическом рынке 41,3 % препаратов рассматриваемой группы. Ведущее место по объему поставок занимает предприятие «Биофарма» (г. Киев). Наиболее распространенными лекарственными формами являются лиофилизаты для приготовления растворов для инъекций (27,0 %) и растворы для инъекций (22,2 %).

Ключевые слова: маркетинговый анализ, иммуностимулирующие лекарственные средства.

MARKET RESEARCH ASSORTMENT OF DRUGS IMMUNOSTIMULATORY ACTIONS PRESENTED ON THE PHARMACEUTICAL MARKET OF UKRAINE

N. S. Mostetska, T. H. Kalyniuk

Lviv National Medical University by Danylo Halytsky

Summary: structure of domestic pharmaceutical market immunostimulatory drugs was analyzed. Ukrainian manufacturers supplied internal pharmaceutical market with 41.3 % drugs of analyzed group. The factory “Biofarma” (Kyiv) occupies the leading place by the volume of deliveries. The most widespread medicinal forms are lyophilisates for the solution of injections (27.0 %) and injection (22.2 %).

Key words: marketing research, immunostimulatory drugs.

Отримано 30.01.14